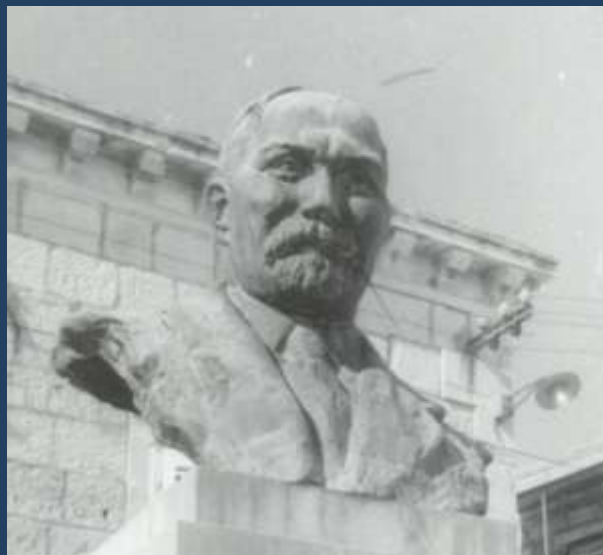

**80. OBLJETNICA PODIZANJA SPOMENIKA
STJEPANU RADIĆU
U SELCIMA NA OTOKU BRAČU
23. LISTOPADA 1938.**

Danas se navršilo 80 godina od otkrivanja spomenika hrvatskom narodnom tribunu Stjepanu Radiću u Selcima. Ove godine je i 90. godišnjica njegove tragične smrti (8. kolovoza 1928.) nakon ranjavanja u beogradskoj Skupštini.

Stjepan Radić je jedna od najznačajnijih modernih političkih ličnosti hrvatskog naroda. Njegova osjetljivost za općeljudske vrijednosti koja prožima sve njegove aktivnosti a u temelju je i nekih njegovih pragmatičnih odluka, kao i istinska briga za čovjeka, duboko je ugrađena u identitet / duh / dušu mnogih ljudi u Hrvatskoj i izvan nje. Osnovni životni moto bio mu je „čovječnost i pravica“ i sloboda, a rekao je „jedino važnije od naroda je humanost“.

U pripremi je knjiga u čijem je I. dijelu: *Otkrivanje spomenika Stjepanu Radiću u Selcima na otoku Braču 23. listopada 1938.* (Ivo Vuković i Neva Ursić) opisan ovaj događaj, a II. dio knjige je: *Stjepan Radić i HSS u hrvatskoj povijesti* (Neva Ursić).

Evo nekoliko slika i izvadaka iz I. dijela knjige:

U siječnju 1935. godine, vodstvo selačkog HSS-a (Hrvatska seljačka stranka) donijelo je odluku da se u Selcima podigne spomenik pokojnom osnivaču i vođi HSS-a (osnovana 1904.), **STJEPANU RADIĆU (1871. Trebarjevo Desno - 1928. Zagreb)**. Punu podršku ovom prijedlogu dali su članovi Narodne Čitaonice Društva „HRVATSKI SASTANAK“, koji su prisustvovali sastanku, a isto tako i tadašnji načelnik Općine Selca PETAR (Krešimir) DIDOLIĆ – Stariji, složivši se da pokrovitelj te Svečanosti bude Općina Selca.

Glavni inicijator prijedloga bio je predsjednik HSS-a za Selca i ujedno predsjednik Čitaonice IVAN TONŠIĆ – Pivac (1886. – 1972.). On je nazočio i pogrebu Stjepana Radića u Zagrebu (12.8.1928.), te nosio vijenac u ime selačke organizacije HSS-a.

Prvaci HSS-a, predsjednik Ivan Tonšić, podpredsjednik TOMA URSIĆ (*budući narodni zastupnik za otok Brač u Narodnoj skupštini u Beogradu*), te članovi uprave HSS-a, SLAVO CAREVIĆ i JURAJ VRSALOVIĆ, svim prisutnima u Narodnom domu – Sokolani priopćili su povijesnu odluku:

„U Selcima će se 1938. godine podignuti spomenik Stjepanu Radiću“.

Tom prilikom se je selački kamenoklesarski poduzetnik, voditelj zajedničke kamenoklesarske radnje „Braća Tonšić“, Ivan Tonšić – Pivac obavezao da će za spomenik, kao svoj doprinos, pokloniti kamen i kameni postament iz njihovog novootvorenog kamenoloma. Bistu Stjepana Radića će izraditi i pokloniti je Selcima, tada mladi Antun Augustinčić (1900.–1979.), jedan od najznačajnijih hrvatskih akademskih kipara, s kojim se je Ivan Tonšić, zahvaljujući njihovom poznanstvu već bio dogovorio.

Na Svečanosti 23. listopada 1938. otkriven je spomenik

Dan 23. listopada 1938. za Selca na otoku Braču ostat će povijestan. Tog dana u Selcima je podignut prvi spomenik Stjepanu Radiću na Jadranu, a jedan od prvih u Hrvatskoj i svijetu. Čitavo mjesto je bilo u znaku ovog velikog događaja. Okupljeni sudionici svečanosti ispunili su sav prostor selačke PIJACE (sada Trg Stjepana Radića).

Značajno je i to što su u ovoj Svečanosti otkrivanja spomenika Stjepanu Radiću sudjelovali, i svojim prisustvom uveličali ovaj događaj, najugledniji predstavnici HSS-a iz cijele Hrvatske, među kojima su bili: dr. IVAN PERNAR (*senator za Banovine Hrvatske*), dr. JOSIP BERKOVIĆ (*nar. zastupnik za Hvar – Korčulu*), IVAN – PETAR MLADINEO (*nar. zastupnik za Brač*), PAŠKO KALITERNA (*predsjednik HSS-a za Kotar Split i nar. zastupnik za Kotar Split*), JOSIP SILOBRČIĆ (*narodni zastupnik za Kotar Biograd na moru*), STIPE MATIJEVIĆ (*narodni zastupnik za Kotar Makarska*), PAVE KRCE (*predsjednik općinske organizacije i narodni zastupnik HSS-a za Kotar Sinj*), ŠIME PODUJE (*prvak HSS-a u Splitu i Dalmaciji, tajnik gradske organizacije HSS-a Split*), MARIN i MATIJA ZELIĆ, BOGDAN ZELIĆ, FRANJO ZELIĆ, ANA KALITERNA, PAVE ŠKARICA i drugi ugledni gosti. Od domaćina su se isticali prethodni načelnik Općine Selca PETAR (KREŠIMIR) DIDOLIĆ – Stariji; načelnik Općine Selca NIKO ŠTAMBUK – Erceg; IVAN TONŠIĆ; TOMA URSIĆ; SLAVO CAREVIĆ; općinski tajnik JURAJ VRŠALOVIĆ; općinski liječnik dr. MARKO SIMUNIĆ i još neki članovi uprave selačkog HSS-a.

Delegati, gosti i mještani nakon otkrivanja spomenika
Stjepanu Radiću

Ispod spomenika je **dr. Ivan Pernar**, desno od njega je **dr. Josip Berković**, uz njega u prvom redu stoji **Stipe Matijević** (između njega i J. Berkovića je najvjerojatnije **Šime Poduje**), a desno od njega je **Ivan - Petar Mladineo**. Lijevo od I. Pernara je **Ana Kaliterna**, a uz nju lijevo **Paško Kaliterna**.

Ugledni selački HSS – ovci
(fotografirali su se 30.10.1938. tjedan dana nakon Svečanosti)

S lijeva na desno stoje:

1. **Ivo Despot** (Mate): 1901. Selca - 1985. Selca
2. **Petar Didolić** - Mlađi: 1891. Selca - 1970. Split
3. **Kazimir Štambuk** - Kažo: 1908. Selca - 1992. Zagreb
4. **Zorko Štambuk** - Kusme: 1899. Selca - 1986. Selca,
5. **Dr. Marko Šimunić**, općinski liječnik: 1903. Trilj - 1980. Zagreb,
6. **Davor Štambuk** (Venca): 1912. Selca - 1975. Trogir,
7. **Niko Štambuk** Erceg, općinski načelnik: 1884. Selca - 1967. Selca
8. **Niko Nižetić** - Jogo: 1885. Selca - 1964. Selca
9. **Petar (Krešimir) Didolić** - Stariji: 1877. Selca - 1960. Prag
10. **Toma Ursić** (Mate), nar. zastupnik: 1897. Selca - 1974. Selca
11. **Jure Štambuk** - Lula (Šalte): 1894. Selca - 1989. Selca,
12. **Juraj (Zore) Tonšić** - Pivac: 1892. Selca - 1957. Zagreb,
13. **Cirilo Štambuk**: 1881. Selca - 1965. Selca
14. **Ivan Tonšić** - Pivac, predsjed. HSS: 1886. Selca - 1972. Selca
- čuče: 15. **Toni Štambuk** - Veva (Bepota Zanze): 1907. Selca - 1980. 16.
Juro Vrsalović - Bućineto, tajnik u Općini (sa sinčićem Iva Despota): 1894.
Selca - 1970. Selca

N. Ursić (Udruga DIDOLIĆ)